

SOIDEN LUOKITUKSESTA VALTAKUNNAN METSIEN INVENTOINTIEN YHTEYDESSÄ

PEATLAND CLASSIFICATION IN CONNECTION WITH THE NATIONAL FOREST INVENTORY IN FINLAND

Suomessa käytetään metsätaloudessa kahta soiden luokitustapaa. Koska molemmat luokitustavat pohjautuvat Cajanderin (1913) esittämiin periaatteisiin, niiden erottamiseksi on yksinkertaisinta käyttää nimityksiä Heikuraisen luokitus (esim. Heikurainen 1972) ja Huikarin luokitus (Huikari, Muotiala ja Väre 1968).

Luokitustavoilla on itse asiassa enemmän yhtäläisyyksiä kuin eroja. Molemmissa jako avosoihin, rämeisiin ja korpiin tehdään pääasiassa puustotunnusten perusteella. Päätyyppiryhmien sisäinen luokitus tapahtuu pintakasvillisuuden perusteella.

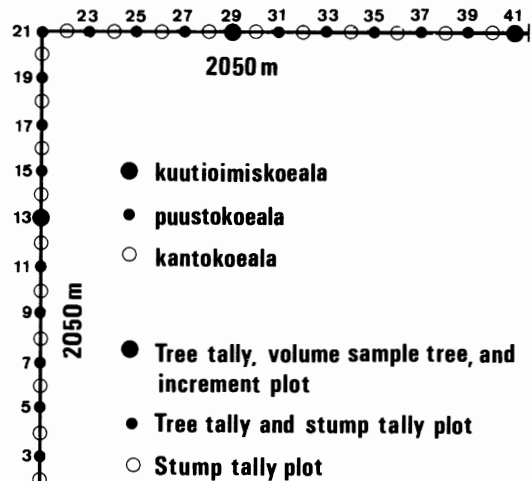
Oleellinen ero on, että itse määrittäminen on Huikarin luokituksessa tehty analyttiseksi. Määrittäminen etenee ravinteisuusasteikon yläpäästä kohti asteikon alapäätä siten, että yksi vaihtoehto kerrallaan tulee eliminoiduksi, kunnes päädytään oikeaan vaihtoehtoon.

Valtakunnan metsien inventoinneissa käytetään nykyään Huikarin luokitusta. Tässä luokituksessa jokainen suo on joko

- I lettoinen tai lehtoinen,
- II ruohoinen,
- III suursarainen tai mustikkainen,
- IV piensarainen tai puolukkainen,
- V tupasvillainen (tai isovarpuinen) tai
- VI rahkainen.

Suoseurassa 5. 11. 1974 pidetyn esitelmän lyhennelmä.
Summary of paper read at the meeting of the Finnish Peatland Society on November 5, 1974.

Kirjoittajan osoite – *Author's address:* Metsäntutkimuslaitos, Parkanon tutkimusasema, 39700 Parkano.

Kuva 1. Valtakunnan metsien VI inventoinnissa käytetyn arviointilohkon kaaviokuva.

Fig. 1. Tract design used in the sixth national forest inventory.

Nämä määritteet edustavat esitetyllä tavalla luokiteltuina kuutta ravinteisuusastetasoa. Jos suo ei ole lettoinen tai lehtoinen, se kuuluu johonkin viidestä muusta luokasta; jos se ei ole myöskään ruohoinen, se kuuluu johonkin neljästä muusta luokasta jne.

Jokaista määritettä edustaa tietty tyyppikasviryhmä. Vaateliain suolla esiintyvä tyyppikasviryhmä määrää, mihin ravinteisuusluokkaan suo kuuluu.

Edellä esitettyjen suon ravinteisuutta kuvaavien päämääritteiden lisäksi Huikari on esittä-

nyt joukon lisämääritteitä, joiden avulla soiden luokittelussa voidaan ottaa huomioon ne tekijät, jotka aiheuttavat ravinteisuudesta riippumatonta kasvualustan hyvyyden vaihtelua. Näitä lisämääritteitä ei ole käytetty valtakunnan metsien inventointien yhteydessä. Näin ollen avosuot, rämeet ja korvet jakautuvat inventointiaineistossa kuuteen ravinteisuusluokkaan.

Tässä yhteydessä on syytä mainita, että Huikari on myöhemmin laajentanut järjestelmänsä koskemaan myös kivennäismaita, jotka luokituksessa niinkään jakautuvat kuuteen ravinteisuusluokkaan. Myös tätä luokitusta käytetään nykyään valtakunnan metsien inventointien yhteydessä.

Inventoinneissa käytetään arviointiyksikkönä lohkoa, jonka muodostavat suoran kulman sivuilta erotetut janat (kuva 1). Janojen pituus on 2050 metriä. Kahden lohkon vastinpisteiden etäisyys maastossa on 8 kilometriä.

Arviointi lohkolla suoritetaan linja- ja koeala-arviointina. Tiedot kerätään joko linjan leikkaamia kuvioita tai määräväleihin mitattavia koealoja koskevana. Soiden jakautuminen päättyy-piryhmittäin eri ravinteisuusluokkiin saadaan linjametri- ja koealamäärien ja pinta-alatietojen perusteella.

Inventointi tapahtuu piirimetsälautakunnittain. Nyt käynnissä oleva VI inventointi, joka alkoi vuonna 1971, on tässä vaiheessa edennyt

niin pitkälle, että kenttätyöt on Etelä-Suomen osalta tehty. Suotyypikohtaisia tietoja ei ole vielä julkaistu, vaan tiedot ovat tietokoneistoilla melko pitkälle käsiteltyssä ja käyttökel-poisessa muodossa. Valtakunnan metsien V inventoinnin tuloksia eräiden Etelä-Suomen piirimetsälautakuntien soista ovat julkaisseet Ravela (1965) ja Reinius (1967). Tulokset perustuvat Huikarin luokitukseen.

KIRJALLISUUTTA

- Cajander, A. K. 1913. Studien über die Moore Finnlands. Acta For. Fenn. 2.
- Heikurainen, L. 1972. Peatland site types. In: Finnish peatlands and their utilization. Finnish Peatland Society.
- Huikari, O., Muotiala, S. ja Väre, M. 1968. Ojitusopas. Helsinki.
- Ravela, H. 1965. Valtakunnan metsien V inventoinnin tuloksia Lounais-Suomen ja Satakunnan metsänhoitolautakuntien soista ja metsäojitusalueista. Summary: Results of the fifth national forest inventory concerning the swamps and forest drainage areas at Southwest Finland and Satakunta. Folia Forestalia 17.
- Reinius, E. 1967. Valtakunnan metsien V inventoinnin tuloksia neljän Etelä-Suomen metsänhoitolautakunnan soista ja metsäojitusalueista. Summary: Results of the fifth national forest inventory concerning the swamps and forest drainage areas of four forestry board districts in southern Finland. Folia Forestalia 28.

SUMMARY:

PEATLAND CLASSIFICATION IN CONNECTION WITH THE NATIONAL FOREST INVENTORY IN FINLAND

In Finland, two systems are used in classifying peatlands for forestry purposes: Heikurainen's system (see Heikurainen 1972) and Huikari's system (Huikari, Muotiala and Väre 1968). Both are based on the principles presented by Cajander (1913). By using tree stand characteristics, peatlands are divided into three main classes: open peatlands, pine swamps and spruce swamps. Within the main classes, the peatland site type is determined on the basis of the ground vegetation.

At present, Huikari's system is used in the national forest inventories. In this system, each of the main peatland classes is divided into six (6) nutrient classes by using ground vegetation

characteristics.

In the inventory, a systematic tractwise line-plot sampling design is applied (Fig. 1). The areas of different peatland classes are obtained as portions of the tract line. Additionally, the peatland site quality is estimated in the individual plots along the tract line. In the sixth national forest inventory, which started in 1971, the distance in the four main compass directions between the tracts is 8 km.

Results of the fifth national inventory concerning peatland areas in southern Finland have been published by Ravela (1965) and Reinius (1967).

TIKKURILA

MAANVILJ.KEM. JA

FYSIIKAN LAITOS

LARPES K GÖTHE